

Ἐκ τοῦ Κουτσοβλαχ. *gulisánu* = γυμνός καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι ά.

Γυμνότης ἔνθ' ἄν.: Τσι εἶνι, μάρ', αὐτὴν ἢ γκολιουσάνιζα ποὺ τσι σένα; Θά κρυώεις! Σιάτ.

γκολιουσάνιζω ἔνιχ. γκολ'θάνιζου Μακεδ. (Καστορ.)

Ἐκ τοῦ ἄμαρτ. ἐπιθ. *γκολιουσάνος* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ά ζω. Πβ. καὶ Κουτσοβλαχ. *gulisnédu* = γυμνώνω.

Ἀπογυμνώνω ἔνθ' ἄν.

γκολιουσάνικος ἐπιθ. ἔνιχ. γκολιουσάν'κους Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ ἄμαρτ. ἐπιθ. *γκολιουσάνος* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ικος.

Γυμνός ἔνθ' ἄν.

γκολιούτσικος ἐπιθ. ἔνιχ. γκολιούτσ'κους Θεσσ. (Μελιβ. Φωτειν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γκόλιος* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ο ύτ σικος.

Γυμνός ἔνθ' ἄν.: Κ'μῆθ'κα γκολιούτσ'κους Μελιβ.

γκολφάκι τό, Ἀθῆν. γκολφάτσι Αἰγιν.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *γκόλφι* διὰ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι.

Μικρὸν *γκόλφι* Α2α, τὸ ὅπ. βλ., ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Χρυσὸ γκολφάτσι τσ' ἂν γινῇ τσαὶ πέτση 'ς τὴν ποδιά μου,

δὲ θέλω, δὲν τὸ χρειάζομαι, ν' ἀπλώτσω νὰ τὸ πάρω.

Αἰγιν.

γκολφάρα ἡ, ἔνιχ. κορφάρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γκόλφι*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ *κόρφι*, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρα.

Μεγάλον *γκόλφι* Α1α, τὸ ὅπ. βλ. Συνών. *γκολφούκλα*.

γκόλφι τό, ἐγκόλπιον λόγ. σύνθηθ. καὶ Πόντ. ἐγκόλπιον λόγ. σύνθηθ. ἐνγόρπιον Κρήτ. ἐγόρπιον Κρήτ. ἐγκόλπιον Πόντ. ἐγκόρπιον Ἰος ἐγόρπιον Κῶς ἐγκόλπιον Πόντ. (Ἰνέπ.) — Λεξ. Βάνγ. ἐγκόλπιον Πόντ. (Ἰνέπ. κ.ά.) ἐγκόλφι Ἰος Πόντ. (Τρίπ.) Προπ. (Ἀρτάκ.) — Λεξ. Βυζ. ἐνγόλφι Κῶς ἐγόλφ' Θράκ. (Αἰν.) ἐγκόρφιον Λυκ. (Λιβύσσ.) ἐγκόρφι Ἰος — Λεξ. Βυζ. (εἰς λ. ἐγκόλφι) ἐγόρφι Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) ἐνγκόρφι Κάμπ. Ρόδ. ἀγκόλφι Ἡπ. (Πάργ. κ.ά.) ἀγκόλφ' Ἡπ. ἀγκόλφ' Ἡπ. (Ἰωάνν.) Σαμοθρ. ἀγκόρφιον Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀγκόρφι Ἰκαρ. ἀγκόρφι Ἀστυπ. Κάλυμν. Κάσ. Μεγίστ. Ρόδ. Τῆλ. ἀγκόρφι Σύμ. ἀγκόρφι Σάμ. γκόλφι Νίσυρ. Πελοπν. (Ξηροκ.) γκόλφι Ρόδ. γκόλφι κοιν. γκόλφ' Ἡπ. (Μελιγγ. Πλατανούσ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Γραν. Περίστ.) γόλφι Ἀνδρ. Ἰθάκ. Κέως Λευκ. Πελοπν. (Μάν. κ.ά.) γόλφ' Σάμ. γκόρφι Ἰος Λυκ. (Λιβύσσ.) γκόρφι Ρόδ. κόρφος Κέρκ. γκόρφι σύνθηθ. γόρφι Θήρ. Κεφαλλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γόρφ' Μύκ. κόλπιος Πόντ. (Χαλδ.) κόρφιον Κύπρ. κόρφι Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γκόλφα ἡ, Πελοπν. (Ερμιόν.)

Τὸ Βυζαντ. ἐγκόλπιον. Ὁ τύπ. ἐγκόλφιον καὶ εἰς Σομ. Ὁ τύπ. ἐγκόλφιν καὶ εἰς Ἑρωτοπαίγνια, στ.

562 (ἐκδ. Hesselting - Pernot, σ. 48) καὶ εἰς Διγεν. Ἀκρίτ., στ. 996 (Λαογρ 3 (1911), 581). Ὁ τύπ. ἐγκόρφιν καὶ εἰς Θανατ Ρόδ., στ. 130 (ἐκδ. Wagner, σ. 36). Ὁ τύπ. *γκόλφι* καὶ εἰς Ἑρωφίλ. Α 340 (ἐκδ. Σ. Ξανθοῦδιδ.). Ὁ τύπ. ἀγκόρφιν καὶ εἰς προικοσύμφωνον τοῦ 18ου αἰ. ἐκ Σύμης.

Α) Κυριολ. 1) Γυναικεῖον καὶ σπανίως παιδικὸν κόσμημα τοῦ στῆθους ἀργυρὸν ἢ χρυσόν, ὡς σταυρός, νόμισμα κ.τ.τ., ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὸν τράχηλον σύνθηθ. καὶ Πόντ.: Φόρ'γιε πιά 'κεῖ κατὶ γκόλφι καὶ κατὶ σταυροὺς καὶ καμάρωνε οὐλὴ Πελοπν. (Βερεστ.) Τοῦ πῆραν τὰ σκουτιὰ ὅλα ἀπὸ τόσο προῖμα καὶ τὰ 'κάναν ἀγκόλφι, γιὰτ' ἦταν ἄγιος Ἡπ. (Πάργ.) Νὰ τοὺν εἰπῆς, νὰ σὶ φκειάσ' ἓνα ἐγόλφ' νὰ εἶχ' τοὺν ἥλιον (ἐκ παραμυθ.) Θράκ. (Αἰν.) Μὲ τὰ κίτρινα φακιδόλια καὶ τὰ λαμπρὰ γκόλφι τοὺς Α. Καρκαβίτσ., Λόγ. Πλώρ., 80. Τὴν ὥρα ποὺ ἔρχονται οἱ φίλοι καὶ κερνᾶνε τὸ γαμπρό, εἰχοντάς ἀσημένια γκόλφι 'ς τὸ λαιμὸ του, τότε τραγουδοῦν τὸ κέρασμά του Γ. Βλαχογιάνν., Λόγ. κ. ἀντίλογ., 78 || Ἄσμ.

Νὰ φκειάσω εἰκόνα καὶ σταυρὸ κ' ἓνα ἀσημένιο γκόλφι (μοιρολ.) Ἰθάκ.

Κάμε μου κόρφι δεκοχτὼ καὶ δαχτυλίδια τριάδα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Θὰ στείλω τη 'ς τὸ χρυσικό, νὰ μοῦ δῇνε χρυσώση, νὰ φκειάξῃ γόλφι καὶ σταυρὸ κ' ἓνα χρυσὸ κονθάκι (μοιρολ.) Ἰθάκ.

Τσαὶ θὰ σοῦ στείλω τὸ πρωὶ ἓνα δραμάτ' ἀσήμι νὰ κάμῃς γκόρφι τσαὶ σταυρὸ τσ' ἀργυροδαχτυλίδι, τὸ γκόρφι νὰ τὸ προσκυνᾷς τσαὶ 'ς τὸ σταυρὸ νὰ 'μώνης (μώνης = ὀρκίζεσαι) Σκύρ.

Ὡ χρουσοχὲ περιχρουνσε, πολλῶ χρονῶν ἀάτη, κάμε μου γκόρφι καὶ σταυρὸ κι ἀργυροαχτυλί Κάρπ. (Ἑλυμπ.)

Τὸν χρουσορῆν νὰ δῇ' αὐτὸ κι ἀπὸ νὰ λογαρᾷξῃ νὰ κάμ' ἐγκόλφιν καὶ σταυρόν, πανούραιοι δαχτυλίδιν (χρουσορῆς = χρυσοχός, δῇ' = δώσω, λογαρᾷξω = χρυσώνω, πανούραιοι = πανώριοι) Πόντ. (Τρίπ.) Συνών. ἐγκόλπιον, μενταγιόν. Β) Ἐγκόλπιον ἐπισκόπου, ἥτοι μικρὰ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, σχήματος σφαιρικοῦ ἢ ἐλλειψοειδοῦς ἐπὶ σμάλτου ἢ πολυτίμου μετάλλου κεκοσμημένη περὶ διὰ λίθων πολυτίμων ἢ ἡμιπολυτίμων, τὴν ὁποίαν ἱεουργῶν φέρει ὁ ἀρχιερεὺς ἐπὶ τοῦ στῆθους, ἐξηρητημένην ἀπὸ τοῦ τραχήλου δι' ἀλύσεως Ἀθῆν. Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Ἀστυπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νίσυρ. Πάτμ. Σάμ. Τῆλ. — Λεξ. Βλάστ. 272: Φρ. Σταυρὸς καὶ γκόλφι ἢ γκόλφι καὶ σταυρὸς (ἐπὶ ἀχωρίστων προσώπων ἢ πραγμάτων) κοιν. Συνών. κόλπος καὶ βρακί, νύχι καὶ κρέας, θηλί - κλειδί, Κυριακάκος κ. Ἀγγελεῆς || Ἄσμ.

Μαλαματένιε μου σταυρὸ καὶ κόρφι τοῦ δεσπότη, ἐσύ 'σαι ἡ ἀγάπη μου ἡ ὑστερονὴ καὶ πρώτη Ἀπύρανθ.

Χαμαῖλι τοῦ βασιλιᾶ κι ἀγκόρφι τοῦ δεσπότη Τῆλ. γ) Περίπτρον προφυλακτικὸν κατὰ τοῦ κακοῦ, ἥτοι εἰκὼν, σταυρὸς κ.τ.τ. Ἡπ. (Ἰωάνν. Κόνιτς. Μελιγγ. Ξηροβούν. Πλατανούσ. Ραδοβύζ. κ.ά.) Θεσσ. Θήρ. Κέρκ. Μύκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Γραν. Περίστ.) Π. Βλάστ., Ἀργώ, 337 Σ. Περεσιᾶδ., Ἑσμὲ, 90 Ν. Πολίτ., Παροιμ. 3, 675 Ν. Πολίτ., Ἐκλογ. 237 Δ. Σολωμ., 244 — Λεξ. Ἡπίτ. Πρω. Δημητρ.: Μὴ πιάν' τοῦ μάτιασμα πουλὺ κι γι' αὐτὸ φουράω 'ς τὸν λιμό μ' ἓνα γκόλφ', γιὰ νὰ μὴ μὴ πιάν' τίπουτις Αἰτωλ. Πῆρα τ'ν ἰφχή τ' πατέρα μ' κι τ'ν

ἔχον κοιμασμέν' ὅς τοι λυμό μ' σὰ γκόλφ', γιὰ νὰ μὴ μὶ πιάψ' τοῦ κακοῦ μάτ' κὶ τὰ κακὰ πνέματα Περίστ. || Ἄσμ.

Ὅσο 'ναι ὁ Γρίβας ζωντανός, τ' ἄρματα δὲν τὰ ρίχνει, τὶ τὰ 'χω ἀγκόλφι καὶ σταυρὸ κὶ αὐτὰ μόν' προσκυνάω Ἦπ.

Γκόλφι νὰ τὰ 'χω ὅς τὸ πλευρὸ καὶ νὰ τὰ βγάλω πέρα, ποὺ μ' ἔκραξαν μ' ἀπαντοχὴ φίλο, ἀδελφό, πατέρα

Δ. Σολωμ. ἔνθ' ἄν. Συνών. φ υ λ α χ τ ὶ ρ ι, φ υ λ α χ τ ῆ ρ ι ο, φ υ λ α χ τ ὶ, χ α ῖ μ α λ ῖ. 2) Σφαιροειδὴς πόρπη, χρυσῇ ἢ ἀργυρῇ ἐπὶ ἐρυθροῦ ἀχειριδίου χιτῶνος Σύμ.

Β) Μεταφ. 1) Πρᾶγμα πολύτιμον, τιμαλφές, ὑπεραγαπητὸν Θῆρ. Κάμπ. Πελοπν. (Βραχν. Δημητσίαν.) Προπ. (Ἀρτάκ.) Σάμ. Στερελλ. (Γραν.)—Α. Βαλαωρ., Ἔργα 3, 242 Ν. Πολίτ., Παροιμ. 3, 675—Λεξ. Δημητρ.: Τὴν ἔχει γκόλφι καὶ σταυρὸ (δηλ. τὴν γυναῖκα ἐπὶ ἀνδρὸς τιμῶντος καὶ ὑπεραγαπητῶς τὴν γυναῖκα του συνών. ἡ λογία «ὀμνύει εἰς τὸ ὄνομά της») κοιν. Ἡ Νίκινα ἔνα τό 'χει κὶ τό 'χει γκόλφ' Γραν. || Ἄσμ.

Χίλιες φορὲς 'γώ, Κίτσο μου, τό 'χω νὰ σὲ κοιμάσουν παρὰ νὰ χάσης τ' ἄρματα, τὰ ὁμορφα τσαπαζία, ποὺ τὰ 'χε γκόλφι καὶ σταυρὸ ὁ ἄντρας μου ὁ λεβέντης Βραχν.

Νάνι τοῦ ρήγα τὸ παιδί, τοῦ βασιλιᾶ τ' ἀγγόνι, ποὺ τό 'χει ἡ μαννούλα του ἐγκόλφι καὶ τ' ἀμώνει (ἀμώνει = ὀρκίζεται) Ἀρτάκ.

Μαλαματένε μου σταυρέ, γκόρφι μου 'ιαμαντένον, ὥς πότε θὰ σὲ καρτερῶ καὶ θὰ σ' ἀπολημένω; (ἀπολημένω = περιμένω) Κάμπ.

Εἶχ' ἀγαπήσει μιὰ φορὰ
ὅς τὸ πρῶτο τὸ ταξίδι μου
μιὰ καλογιαννοπούλα,
γκόλφι τοῦ λόγγου ἀτίμητο
καὶ σὰν ἐμὲ φτωχοῦλα

Α. Βαλαωρ., ἔνθ' ἄν. Συνών. κ α μ ἄ ρ ι. Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. πολλὰ, ὡς π.χ. Θανατ. Ρόδ., στ. 130 (ἐκδ. Wagner, σ. 36) «ἀμμέ τ' ἐγκόρφικ τὰ χρυσᾶ, ποὺ κρέμονται ὅς τὰ στήθη».

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκόλφη Κέρκ. (Καρουσ.) καὶ ὡς ὄν. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκόλφης Στερελλ. (Δεσφ.) καὶ θηλ. Γκόλφω Λευκ. (Φτερν.) κ.ά.

γκολφοβόλι τό, ἑνιαχ. κορφοβόλι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ κ ὁ λ φ ι, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ τύπ. κ ὁ ρ φ ι, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -β ὁ λ ι.

Μεγάλη ποσότης ἐ γ κ ο λ π ῖ ω ν 1. Συνών. γ κ ο λ φ ο θ ἑ μ ι.

γκολφοθέμι τό, ἑνιαχ. κορφοθέμι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ κ ὁ λ φ ι, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ τύπ. κ ὁ ρ φ ι, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -θ ἑ μ ι.

Γ κ ο λ φ ο β ὁ λ ι, τὸ ὅπ. βλ.

γκολφούκλα ἡ, ἑνιαχ. κορφούκλα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ κ ὁ λ φ ι παρὰ τὸ ὅπ. καὶ κ ὁ ρ φ ι, καὶ τῆς μεγεθ. καταλ. -ο ὅ κ λ α.

Μεγάλον γ κ ὁ λ φ ι ἔνθ' ἄν.: Εἶδα κορφούκλα 'ν' εὐτή, μωρὴ παιδί μου; Βγάδ' τηρε, γιὰτ' εἶναι σιχαμός! Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συνών. γ κ ι ὁ λ φ ἄ ρ α.

γκόμενα ἡ, κοιν. γόμενα Χίος (Φυτ. κ.ά.) γκόμινα γόμενος ὁ, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ Ἰσπαν. g ó m i n a = σῆμα κατατεθὲν καλλυντικῆς ἀλοιφῆς τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς τῶν γυναικῶν, προερχομένης ἐξ Ἀργεντινῆς (1935).

1) Ἡ φίλη, ἡ ἐρωμένη, ἰδίως ἐπὶ κακῆς σημασίας, ἡ παλλακή, καὶ ὁ φίλος, ὁ ἐρωμένος κοιν.: Τὴν ἔχει - τὴν ἔπιασε γκόμινα, τὸν ἔχει - τὸν ἔπιασε γκόμινο. Ὁραία γκόμινα βρήκες κοιν. Ἡ δώκης το ὅς τὴ γόμενά σου ποὺ ἀγαπᾷ σε (νὰ τὸ δώσης στὴ φίλη σου ποὺ σὲ ἀγαπᾷ) Χίος (Φυτ.) Συνών. ἀ γ ἄ π η 3, ἐ ρ γ ο λ ἄ β ο ς 2, φ ι λ α ι ν ἄ δ α, φ ῖ λ ο ς. 2) Νεῖνις (ἡ σημασία πρόσφατος καὶ μάλιστα τῆς ἀστικῆς argot) συννηθ.: Ἐ, ρέ, μιὰ γκόμινα! (θαυμαστικῶς: τί ὠραία κοπέλα) Ἀθῆν.

γκομενάκι τό, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ κ ὁ μ ε ν α καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ά κ ι.

Ἡ ἐρωμένη, θωπευτικῶς σύννηθ. Συνών. φ ι λ α ι ν ἄ δ ο ὅ λ α, φ ι λ ε ν ἄ δ ῖ τ σ α. β) Ὁραία καὶ μικρὰ νεῖνις ἑνιαχ.

γκομενάκις ὁ, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ κ ὁ μ ε ν α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ά κ ι α ς, ὀρμηθείσης ἐκ λέξεων δυσφημιστικῶν, ὡς γ υ ἄ λ ἄ κ ι α ς, γ υ ν α ι κ ἄ κ ι α ς, π ο υ τ ἄ ν ἄ κ ι α ς, χ α π ἄ κ ι α ς κ.τ.τ.

Ἐρωτόπληκτος, ἐρωτύλος σύννηθ. Συνών. ἐ ρ ω τ ἄ κ ι α ς, κ ο ρ τ ἄ κ ι α ς.

γκομενάρα ἡ, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ κ ὁ μ ε ν α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ά ρ α, διὰ τὴν ὅπ. βλ. -ά ρ ο ς.

Ἡ εὐσωμος καὶ εὐειδὴς ἐρωμένη σύννηθ.

γκομενίζω σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ κ ὁ μ ε ν α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ί ζ ω.

Ἐρωτοτροπῶ σύννηθ.: Ὁλη τὴν ἡμέρα γκομενίζει καὶ δὲν ξεστραβώνει νὰ κάμῃ καμμιὰ δουλειά. Γυρίζει ὅλη μέρα καὶ γκομενίζει.

γκομενίλικι τό, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ κ ὁ μ ε ν α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -λ ῖ κ ι.

Ἡ ἐρωτοτροπία σύννηθ.: Ὁ νοῦς του εἶναι συνέχεια ὅς τὸ γκομενίλικι. Πολὺ ὅς τὸ γκομενίλικι τό 'χεις ρίξει τώρα τελευταία.

γκομενοδουλεῖα ἡ σύννηθ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γ κ ὁ μ ε ν α καὶ δ ο υ λ ε ῖ α.

Γ κ ο μ ε ν ι λ ῖ κ ι, τὸ ὅπ. βλ., σύννηθ.: Κάποια γκομενοδουλεῖα ἔχεις καὶ δὲ διαβάξεις τὰ μαθήματά σου. Οἱ γκομενοδουλεῖες τὸν ἔκαμαν κ' ἔχασε τὴ δουλειά του σύννηθ. Συνών. ἐ ρ ω τ ο δ ο υ λ ε ῖ α.

γκόν ἄκλ. σύννηθ.

Ἐκ τῆς ἀγγλ. φρ. g o o n, (= προχώρει) λεγομένης ὑπὸ τῶν μεθυσκομένων Ἀγγλων πρὸς ἀναχώρησιν ἐκ τοῦ καπηλείου.

Ἐπὶ ὑπερβολικῆς μέθης καὶ κατ' ἐπέκτασιν ἐπὶ ὑπερβολικῆς φαγοποσίας ἑνιαχ.: Εἶναι γκόν ὅς τὸ μεθύσι ἑνιαχ. Στρώθηκε πὸ τ' ἀπόγιομα ὅς τὴν ταβέρνα κ' ἤπιε, ἤπιε καὶ

